

Incipit tractatus venerabil'
magistri hinc de haffia docto-
ris cemin' studij wien' funda-
toris qui fuit lumē ton' ecclie
De proprietariis monachis et mo-
nialibus

Noīe dñi amē
Pro salute eoz q'
vicia fugē cupiūt
cū ad viam veita-
tis reformati fue-
rint. Et ad ostendendū q' mo-
nachus nec ppiū debz habē
nec peculū excepta causa a
mīstratois facturus sū duo

Primo adduco textū iuris
Secūdo regulā vti benedicti
ut extroq' ppendāt q' damp-
nosū sit qd licere putabant
Habem' em' ex textu extra
de statu monachoz et cano-
nicoz regulariū ī hec vba
ī cap' monachi. Monachi
qui peculū habueit nisi ex
pro mūcta amīstracione

v. pmissū fūit a
ne remoueat' altaris

Et qui ī extremo cū peculio
tuentus fūit et digne non
penituit nec oblatio p eo
fiat nec inter frēs recipiat
sepulturā. Abbas aut' q' ista
diligenti' nō curauit officū

sui noueit se mārīse iacturā
h' p' gregori' hic apparet q'
abbas nulli monacho poterit
pmitte aliqd peculū n' officia-
li ratōe officij sui dispensandi
Ergo fallūt qui dicūt q' ab-
bas possit pmitte qbus volue-
rit sicut fallūt q' dicunt Et dōq'
permiseit hoc nō sit ppiū qā.
vōd īcaute et male pmitte pos-
set ppiū de frō et licet nō de
iure si p' non p'hibēt. Et si dicit
q' p' loquit' hic cōū peculū et
non cont' ppiū tūc cōcludūt
cont' seipsos q' scdm eos si nō
p't qd minus est ergo nō p't
qd mai' Saendū qd idem est
ppiū et peculū ī re q'uis
differant in tñis q' sūt ver-
ba quo ad hoc synonyma
S; aduertam' magnitudinē
delicti ex magnitudie pene q'
non secundū mte mōstacū
disaplina est h' pena pams
et aqua cū t'pals t'p' pro ex-
cessu leuiori Sed puacio hec ē
pams cū spūalis t'p' p' exces-
su grauiori Quae dicit hē
moueat' a cōione altaris Et
meito q' remouit se a cōione
fidelū p' excommunicatōem
quā icrit et a cōione r'gm ce-
lestis Nec declarat hui' mōi

talem iussisse penam purgatorij
pro quo solet fieri oblatio sed pe-
na eterna et iehennalis inter-
dij pro quo non fit satisfactio a-
liqua quia addit nec oblatio pro
eo fiat in signum quod non potest uiua-
ri quia alias esset magna im-
pietas pro ecclesiam nec etiam
aliqua ecclesiastica expiatio quod
subiungit. Nec inter fratres recipiat
sepulturam. Vbi autem. Hoc au-
diemus In sterquilimo secundum
doctrinam beati gregory qui legit
siliter curam fecisse. Et iustis-
simum est ut non recipiat inter
fratres sepulturam quia eius anima
accepit sepulturam inter dyabo-
los ergo hic non debet sepe-
ri inter christianos quia anima est se-
pulta in inferno ergo non corpus
debet sepeliri in cimiterio quia
anima sepulta est in loco maledic-
tionis eterne ergo corpus non de-
bet sepeliri in loco consecrato
religionis christiane. Videamus
ergo conscientias nostras que te-
nentur altari immergamur
viteamus vitam nostram que secu-
ritate moriamur cum auctoritas
sancte ecclesie ea que ligat in
terris etiam ligata faciat in
celis ne gratia proueniamus in
puniti et gloria in futuro propter

hunc excessum. Si enim iustus vix sal-
uabitur. propter inobedientes
deo recalcitrantes et propter
professionem violantes et scul-
tas ubi manebunt. Est quoque in-
dignum sint celo qui per ecclesias
priuantur etiam eo quod minus est
saluetur a iudicio. Quis suscipi-
et illum terra uiuentium cui tene-
bitur sepultura et terra mor-
tuorum. Notandum autem quod tali ne-
gatur oblatio fidelium quia non
valet si fuerit ei exhibitum. Et
ad ostendendum quod totum est
irritum quidam fuerit pro eo impen-
sum. et etiam ut clareat quod illi
in tali statu vita fuerit inu-
tilis et mors dampnabilis. De
ergo illi qui natus est quia si
uiuat siue moriatur dampnatus
est. Nunc ultra procedendo vi-
deamus de hoc peculiari-
tate seu proprietate vicio de quo pro-
notandum in rubrica prefata sa-
liet de statu monachorum. **C**
um ad monasterium se-
dit. Prohibemus quos-
te in virtute sancte obite et sub ob-
testatione diuini iudicij ne-
quis monachorum proprium aliquo
modo possideat quod si quis a-
liquomodo habet in continentem
resignet. Si vero propter hoc hinc

2
prium aliquomodo reprehensus
fuit regulam premonitione p
missa de monasterio expellat
nec ultra recipiat nisi peccat
secundum monasticam disciplinam
Etiam si proprietatis licentia circa
aliquem fuerit in morte ipsa cum
eo in signum peccatoris subfretur
sicut beatus gregorius legitur in
dialago fecisse. Vbi prius no
tandum quod talis iubet expelli
de monasterio seu in aliquo con
uentu et si fratribus constat
ipse dominus deus toti illi congrega
tioni indignabitur sicut dicit ma
gister in summa viciorum tracta
tu de auaricia ubi agitur de
proprietariis. Et ponit per exem
plo archonem de filiis israel qui
tulit de anathemate ihericho
et ideo dominus percussit israhel et dixit
ad iohannem. Non es ultra vobiscum
tonet huiusmodi hominem contemnis
de terra. et ergo dicit hic pater
de monasterio expellat. Vbi
sciendum quod proprietarius est pessimus
peccator et periculosissimus sibi. Des
simus quod auarus et ergo seruit
pudolis secundum apostolum. Inobediens
regule et ecclesie deo est peius
quod vult paupertatem et seruat
eam. et seminator scandalum est
inter fratres ideo maledictus

Iuxta illud Mathei xviij. De
hoc per quem scandalum venit. Hec
omnia mala insunt proprietario. Peri
culosissimus vero sibi ipse est quod non
luxuriosus nec homicida nec
quicquam aliter ita malus est qui
aliquem confiteatur suum peccatum vel
conteratur ab ipso vel proponit ali
quid velle cessare vel ad ultimum
compellat etiam cessare propter infir
mitatem vel alia impedimenta
hic vero nunquam confitetur illud
peccatum nec penitet nec cessat
quia estimat sibi licet et ducit
illud vitium proprietatis usque ad
sepulchrum. Et hec omnia peccata
superius enumerata. Et tunc
ingredit se diuinitus officios salu
mistic et in aliis talibus peccatis
ergo vellem potius esse sus
pensorem vel latro quam proprietarium.
Maledictus est enim proprietarius inter
omnia genera hominum sicut di
abolus inter omnia genera crea
turarum ergo dicit prohibemus
non dicit consulimus quod non
consilium seu illius arbitrium
sed preceptum diffinitorium est
periculo anime imponendum nec
ista prohibicio tantum per quolibet
sed per vicarium ihesu christi scilicet
papatem qui et auctori
tatem habet et scientiam

nec auctoritas sit sine ratione
nec scientia sine executione i
utiq; qui dicit. **C**um vos aud
me audite. et qd cūq; ligaueris
sup terrā erit ligatū ⁊ ī celis
ē. ergo dicit in virtute sacre
obediencie q̄ saluat si fuerit
assūpta dāpnat si fuerit cō
tempta. **E**t ergo subiūg. Sub
obtestatione diuinū iudicij vi
delicet cū moberdentibus di
retur. Non fecistis q̄ dicit dō
o nō noui vos. ite ergo ma
ledicti in ignē etēnū. Sed q̄
re dicit maledicti. q̄ decli
nant a mandatis tuis. Nō
ne scribit. **T**u mādisti mā
data tua custodiri nimis
Sed dicit q̄s. **Q**uid ē p̄rie
tas. Nō dico q̄ largo nō sup
ta per iohānē andree s̄ diffi
nitur. **P**rietatis est quodq̄
habetur sine licentia supe
rioris. sed q̄ etiā aliqd p̄t
haberi cū mala licētia et tū
est p̄riū sicut māfeste colli
gitur ex sequentibus maxie
ubi p̄ dicit. q̄ nec abbas n̄
sūmus pontifex p̄t ul' debz
indulge ad habendū p̄riū
et ergo secūdū aliqd diffit
sic et meli. **P**rietatis ē sub
stantia quā q̄s possidet p̄

se uel p̄ aliū aīmo tū p̄ se habe
di uel q̄ntū ī ip̄o est tanquā
suū defendendo siue sū licē
tia hoc habet siue nō. **I**lla dif
finitio pro p̄ma pte patet q̄
nullus debet aliqd posside
siue p̄ se sū per aliū sed oīa
debent esse cōia q̄ q̄n r̄ qui
rit ab eo hoc q̄ tenet debz
statim resignāe et aīns cōi
care ut p̄bat p̄ illā decreta
lem monachi p̄ allegatam
ubi dicit p̄ q̄ nulli debet
p̄mitti aliqd periculi n̄ cau
sa ānistratois ubi vult
p̄ q̄ oīa dnt esse cōia ⁊ p̄
cōi bono. **P**ro secūda pte
etiā p̄t. s. q̄ null' debz a
liqd defendē tanq̄ suū pla
num est scdm omnes q̄ q̄
tū dicit p̄ certo ⁊ aīo ē tūc
di hoc est meū peccat mor
talit' qui aūt dicit ex lap
su lingue peccat venalit'.
Et ergo augustin' dicit ī
regula. **N**on dicatis aliqd
p̄riū: sed sint vob oīa cōi
et allegat' xij. q. 1. **I**tem b̄s
benedictus dicit ī regula
sua sic. **N**ec quisq̄ aliqd esse
suū dicat ul' presumat qd
etiā nec cū licentia valet.
Illa condicio patet p̄ innoē

nū de statu monachorū cap
primo Cū ad monasterium.
ubi dicit q̄ nec sūm^o ponti
fex nec abbas p̄t illam licē
nā dare et ergo si data fue
rit utiq̄ nō valet n̄ a pie
tate excusat cū nō sit eis au
toritas concessa. hec g^o diffi
nicio ē bona et nichillomi
nus tū oīa et singula vi
debunt meli^o in sequentibz
item notandū valde q̄ hic
dicit. ne q̄s p̄riū aliquomō
possideat. Cuius ergo illi excu
santur qui secundū vsuetu
dinē abusuā modernorum
tradūt substantiā quā possi
dent ad custodiendū et re
petūt q̄n volūt et dicunt
p̄rietari^o nō sū q̄ nō possideo
nec ī p̄tate mea habeo q̄d q̄
sed de iussu abbatis mei de
di ad reseruatoriū cōmune
verū dicūt si nō repetūt s̄
q̄a repetunt p̄rietarij sunt
q̄ aliquo modo possidēt salz
per custodem. modo p̄ dic
uel aliquo mō nec p̄ se nec
per alios neq̄ sine licentia
nec cū licentia sed nullo mō
Nam si hui^o mōi traditō suf
ficiet et tūc monachus pos
set habē mille florenos et

3
non esse p̄rietari^o Sed dicit
Mathei v bti paupes spū
quia vera paupertas cōsistit
ī carencia rez cum concōdia
affectus nolentis possidē h^o
q̄ non habet ul' habere nō
debet Unde sciendū q̄ hic
p̄riū requirit paupertas
cūm q̄ si in rez p̄riū cō
sisteret p̄rietatis tūc custos
rez esset p̄rietari^o qui nich
il sibi ī hoc q̄ custodit iuris
vendicat nec habet spē ad
talem substantiā Sed isti insi
pientes de quibz loquor tra
dūt substantiā s̄ refer uāt
spem et ip̄a sola spes facit
p̄rietariū sicut affect^o facit
fornicatorē sc̄dm euange
liū q̄ videt mulierem ad
cupiscenciā et modo h̄ ē pl^o
quia cū affectū cōtrū enam
spes. tales ergo velūt nolūt
sunt p̄rietarij et filij iniqui
tatis ac certissime dāpnā
cōis. Maledcā ergo pecūia
q̄ tante pene addicet et et
na gloria p̄uaret. habeat
ergo qui velit ego nolo s̄
diceret aliquis Consensio
. Nichil hoz possū habere
sine licentia habeā cū licē
na et indulgentia prelati

hinc deo satis sicut sup̄ d̄c̄m̄ ē
q̄ nec de licentia quis h̄re
poteit sed tū meli⁹ de hoc ē
videndū iam et itē postea
meli⁹. Dico ergo q̄ nec de li
centia poteit q̄s h̄re p̄riū
q̄ p̄ capl̄m̄ p̄ri⁹ allegatū.
Cum ad monastēiū cōdu
dit in h̄ v̄ba. Nec existimz
abbas q̄ cū aliquo monacho
sup̄ habenda p̄ritate possit
dispensāe cū abdicatio p̄ie
tatis sicut et custodia casti
tatis adeo sit annexa regu
le monachali q̄ nec sūm⁹
pontifex indulgere licētia
possit ubi glosa dicit ī hac
materia. ¶ p̄ si vult p̄t
de monacho facē non mōchū
sed qd̄ aliq̄s habeat p̄riū
sit monachus hoc papa nō
p̄t q̄ est contra substantiā
monachati. Nam r̄e sicut
homo consistit ī eo qd̄ est a
nimal rationale mōrle &
xp̄ian⁹ ex fide spe et cari
tate sic monach⁹ ex obediē
tia paup̄tate et castitate.
Et si vnus illoz timorū
deest scilicet al̄ rōle mōrle
nō est homo uel fides spes
et caritas non est xp̄ian⁹
Dic de h̄s trib⁹ si vnum

defuerit nō est monach⁹. Sed
hic instat quidā canonicus
regulares religiosi volentes
se excusare et dicūt q̄ oīa
premissa de p̄rietarijs solū
intelligant de monachis q̄
oīa capla p̄d̄c̄ta nō n̄ de mo
nachis faciūt mentionem
et nō de canonicis r̄gulaib⁹
et etiā ius comūe distinguit
inter canonicos regulares et
monachos sicut patet ī cle
mentis de statu monachoz.
De in agro ubi inter cetera
dicit. Monachi siue canoni
ci regulares administrationē
aliq̄ non habentes si sine li
centia suoz prelatorū se trā
ferant ad curias p̄cipū
sūt ip̄o fr̄o excoīcati ergo si
sic differūt non sūt idē ut p̄
itelligentib⁹. Ad qd̄ r̄ndet q̄
q̄ius ius distinguat int̄ illos
et differant q̄ntum ad ali
q̄s obseruancias tū ad tria
substantialia sūt idem cū
monachis ut patet ex diffi
nitione monachi. Monach⁹
em̄ p̄sona obediētia paup̄
tatem et castitatē sub r̄gu
lai obseruancia professā
sed canonicus regulares p̄d̄c̄ta
tria silit̄ p̄fitent̄ ergo r̄

Item extra de statu monachorum
et canonicorum regularis
capitulum quod de timore. inter alia
dicit quod canonici regulares a
secularium monachorum consorcio non
putentur seueri regule nisi inser-
uunt laxiori sed placet aliam
replacere et dicitur Tertius uis
sonat de hijs qui abdicauere
sunt proprietatem ego autem seculi si-
plicitate professione nichil specialiter
abdicando. Unde quod etiam
illi motiuus est prouisus quia
in casu quo etiam interuentionem ha-
buisses quod velles seruare primum
et explicitate seu expressis posu-
isses quod velles retinere nichil
prodesset quod dicit ordinarius
glossator in capitulo Monachi pal-
ligato quod conditio frangat et
remanebit monachus si quis ta-
li condicione esset professus.
Etiam probat per tertium iuris
de condicione appositis capitulo.
Quiaque Et sic patet quod non pro-
prium licet habeat monacho nec
penalium que unum sunt et ideo
quod unum sunt nec augustinus
nec beatus in suis regulis faci-
unt aliquam differentiam nisi de rei-
quitate nec etiam qualitate.
Rationem etiam ea que monachum
de necessitate oportet habere

4
poteat uerti in proprium si tenetur
per illicitum usum sicut clarius
postea ostendet. Sed hic sci-
endum quod non tantum non licet
proprium habere quod prohibuit quod
si etiam non prohibet non tamen
licet sed ideo prohibuit quod
non licet cum sit uiciosum.
Et ne aliquis qui ex ignorantia
tamen tangere presumat quod non
licet et forte amor regule
non prohibet saltem man-
datum reuocaret. Hinc sicut
prohibet filium accedere ad
ignem et tangere carbonem
non quod illud preceptum
donet inlicitum igitur uita
do si quod ueretur ideo filium
prohibuit. Hinc uero hijs
habitis accipiam regulam
de hac materia et accipiam
quoddam capitulum quod non solum
ad illos qui hanc regulam faciunt
scribit sed per forma uite ad
omnem religiosam personam ueda-
rat quod ipse declarat ubi quomodo
monachi dicit uiuere. Et quod fr-
tres sue professionis sunt etiam
monachi ideo ipse hanc formam
scribit et sicut hic nominat
abbatem sic etiam est intelligendum
dum ad priorem uel guardianum
uel alterius professionis prelatum

nam omnes religiosi paup-
tatis obseruanciam profite-
ntur. ergo in regula. **P**recipue
hoc vitium de monasterio am-
putet ne quis presumat aliquid ta-
re uel accipere sine iussione ab-
batis neque aliquid habere proprium
nullam omnino rem neque tabu-
lam neque graphium neque co-
dicem sed nichil omnino. **C**irca
quibus nec sua corpora nec suas
voluntates licet habere in propria
voluntate omnia uero necessaria
a prelate spare monasterii nec quicquam
licet habere quod abbas non dedit
aut permisit. omnia uero sunt omnibus
comunia nec quisquam aliquid esse suum
dicit uel presumat. **A**ttenda
ergo hic quod etiam in minima aliquid
potest esse proprium sicut
tabula uel graphium uel in re etiam
am maiori si irregulariter ha-
bet. ideo exprimitur hic in mora-
tum enuntiat et dicit nichil omnino.
At hoc est sententia bernardi cassinensis
et pauli dyacom et ceterorum
scribentium super regulam. **I**tem
secundo non dicitur quod nichil licet habere
monacho quod non abbas dedit
aut permisit quod prima opinio
eum omnia resignare ut patebit
postea sed quod sit quod abbas de-
bet dare aut permittere exprimitur
aut dicitur. **N**ecessaria a prelate monasterii

sperare sed et necessaria debet dari
iuxta illud apostoli. **H**abentes uir-
tutem et amicum huiusmodi ceteri sunt.
Item tercio attenditur quod illa sententia
dicit esse communia sicut dicitur hic in re-
gula quod hodie in dicitur certe si
expediret tunc a me aufereat
et detur alteri et illud quod in com-
muni est uel datum non estimem
meum sed omnium quibus in pro illo
tempore concessum sit. **E**t ergo dicitur
sunt uel omnia communia scilicet etiam
necessaria alias unquam essent propria
quia si commune non est utique proprium
est. **N**am certissime proprietatis ita
bonum uenditur in necessitate sicut
in superfluo sicut per regulam omni-
um dicitur. **N**ichil omnino habere
proprium ubi etiam indidit necessarium
nullam inquit omnino rem. **D**e
notandum quod hoc quod absolute
dicitur quod abbas non potest in concedere
nisi necessaria. **I**lla necessitas du-
pliciter est attendenda scilicet sine
quibus non possumus stare uel sine
quibus non possumus honeste stare
scilicet consideratione qualitate per-
sone quod forte sunt prior uel magister
in theologia aut aliqua conditione
plures ceteris indigeo quod forte sum
in legatione. **E**xclusa sunt in omnibus
superfluum et curiositate. **A**t
dicitur monachus non debet habere nisi
de licentia hoc intelligitur de licentia

5
voluntaria non compulsiva Sed
ex eadem clausula aliq̄ infecti
senie vixino mortifero infert
q̄ q̄q̄ abbas dedit ā p̄misseit
q̄ hoc liceat dicentes Nichil
licet h̄c q̄ abbas nō dedit ā
p̄misseit ergo q̄ q̄ dedit ā p̄
misseit hoc licet h̄c nescientes
se errare aut falsū dicit sicut
ōndam **Prō** ergo arguūt fal
se ī forma q̄ ex negat̄ia nū
q̄ formalit̄ seq̄t̄ affirmat̄ia
maximē ī vniuersalibz q̄ patet
intelligētibz logicā. Non em̄
sequit̄. Non licet h̄c q̄ nō de
dit ā p̄misseit ergo q̄q̄ te
deit aut p̄misseit licet sed no
lo ire p̄ viam logical̄ impli
catōis sed aucte māifeste asser
tōis. ergo dico p̄ scdō q̄ etiā
falsē arguūt in materia q̄a
si abbas p̄mittet̄ n̄ de symo
nia ul' de furto ul' forte cōcu
bina nūq̄ licet sil' notū est
ōi hōi xp̄iano sane mētis. Itē
quodq̄ est cont̄ salutē aīarū
dicit̄ hoc nūq̄ licebit etiā
si p̄misseit. Item q̄q̄t̄ r̄pug
nat professōi nūq̄ liceb' sed
supius phibet abbi ne p̄m̄
permittat monacho nec ha
beat ergo nō p̄t in p̄mittere
q̄q̄ volueit q̄a etiam papa

graves ibi apponit penas vnde
supius allegata. Item papa nō
p̄t in permittē aliquid vult scilicet
p̄m̄ ergo min' abbas.
p̄t. Item sp̄alit̄ nūq̄ p̄t h̄ per
mittē q̄ ip̄e p̄ se tenet̄ nūq̄
h̄c q̄a etiam ip̄am paup̄ta
tem professus. Insup̄ ex ōma
iam allegata p̄ benedictus
xii strictissime prohibuit mo
nachos a possessione pecorū
et redditū et r̄tūm p̄rie
tatis sicut patz ī statutis su
is q̄ abbas nō p̄t solue. **Sz**
q̄ b̄n̄d̄s̄ intelligat h̄c clausu
lam de p̄missione licita et
honestā patz ex hoc q̄ dicit̄ mo
nachu nō posse h̄c licita s̄
licet. **Dono** t̄n̄ casū q̄ māi
feste stare ī regula. **Quit̄q̄**
prelat' p̄misseit hoc liceb'
Tūc dico q̄ iam dicit̄ q̄ il
lico intelligēt̄ de p̄missiōe
licita et si non tūc esset̄ dicit̄
reuoatū p̄ viā iuris ubi ī
terdiat̄ peculū et p̄m̄
sicut māifeste supi' habet̄.
Etiā māifeste p̄ profitetur
q̄ nec ip̄e p̄t nec debet q̄
nec abbas n' ali' prelat'
p̄t. **Nūq̄** ergo vez ē q̄ q̄q̄
abbas p̄mittit q̄ hoc liceat
sed heu hodie multi permit
tūt pro quibz monachi tū

abbatib; dāpnabūt q̄ p̄mit-
tunt contra votum monachus
& contra regulā et quia cetero
duat ceterū ideo ambo ī foue-
am cadūt Nam ita modi-
cum sicut ep̄us poterit per-
mittere subdito suo adulterari
ita modicum abbas n̄ p̄mit-
te valet habere p̄riū hanc at
cur bt̄us benedictus illā clau-
sulam sic posuit ē illa sic
sup̄d̄m ē q̄ presup̄dit ut li-
cita p̄mittat et est r̄e ac si
dicat Monache attende tu
ingressus es monasterium
ut sis paup̄ et ideo nichil te
habet habere iam n̄ necessaria
Sed hoc scias q̄ illa necessa-
ria nō potes habere s̄n licētia
nūc videndū est cur nō li-
ceat aliq̄ habere s̄n licētia q̄
tam pessima res ē aliq̄ habere
s̄n licētia q̄ etiā monach̄
minimā rem h̄ns s̄n licētia
et pene nichil valentē ip̄e
coram deo est p̄rietari⁹ Et si
habz tali aīo q̄ etiā vellet
late p̄relatū suū ip̄e etiā
cū hoc est fur ut p̄bat r̄im
q̄. vi. furtū ubi dicit q̄ fur-
tum nō solū ī maiorib; sed
etiā in minorib; cōmittit
Et adducit ibi bt̄us iōnn̄mus
in testōmū cū ex q̄ nō opo-
teret hic ponere querat q̄ ve-

velit ergo dicit in regula meli-
oīno ultra dico q̄ hec necessa-
ria oportet esse cōia q̄ alias
eēt p̄ria s̄d̄m regulā dicit
tem Smt oībz oīma cōia Et
hoc oportet q̄ debem⁹ imita-
ri vitam ap̄loz ex q̄b; colligi-
t ut q̄cumq; alius rei me-
li⁹ indiguit aufertū est
a p̄riō et dandū ē alii re-
tens paub; alias nō est cō-
mūe s̄ p̄riū Pro r̄ eundē
na hic statim subiūgit V-
q̄sq; aliq̄ suū eē dicat l̄ p̄-
sumat unde quidā veni-
doctoz dicit de hac materia
in hec verba Crede m̄ inq̄
q̄ ego quis facit cont̄ votū
paup̄tatis quō ī aliq̄ re sibi
ius p̄rietatis aut domini-
um vult habere et hoc tunc
puto fieri q̄ quis nollz dare
aut presentare querēt Irē
si quis procurat de licētia
sui superioris ut aliq̄bz voīs
utatur laicus de licētia sui
superioris q̄m debeat secun-
dum p̄portionē et habitudi-
nem quā habz ad alias p̄-
sonas sue cōitatis videtur
facere cont̄ votū suū et tan-
q̄ p̄rietari⁹ viuere et non
ut pars talis cōitatis et fa-
ciat ut res cōmunes non

in cōmūe redigant nec con
sequent' secundū pporciōez
vniūq; repūtant huc usq;
ille venerabil' doctor locu
tus est cū testimo gothfr
di doctoris de fontibz **Wlfr**
rius ergo dicit in regula
nec suū aliquid eē dicat
aut presumat cū quo con
cordat sanctus augustinus
dicens **Non** dicatis aliqd
p'riū sed sicut vobis oīa
cōia **Sed** quare tam sedule
in duo legīslatores p'hibent
ne quis saltē dicat aliqd eē
suū n̄ sicut dicūt glosatores
regule sancti aug' a p'cipue
venerabil' ingr' humbertus
Q' quisq; monach' delibe
rato ul' p'otuo aīo dicet hoc
ē meū peccat mōdit' q' ex ore
suo iustificat' et dāpnabitur
et q' mors et vita ī māibus
lingue ergo dicit b'tūs am
brosius de hac mat'ia **Non**
solūmō nō licet mōt'ho aliq;
p'riū h're sed nec d'co a'rogare
et sic ostensū ē q' mōt'ho m'
d'z habet qd' nō abbas dedit
a' p'miseit **Et** q' abbas m'
p't p'mitte p'riū ul' p'culū p'
mo ipemet nō p't h're cū et
p' sit monach' et paup'tatem
p'tenus a qua nec p' absoluit

6.
cū et etiam q' secundū regu
lam duplici doctrina debz ful
gere ad subditos scilicet vbo et
exemplo **Item** secundū regulā
que docuit discipul' eē cont'
ra oīdat ī suis factis non
agenda **Item** dicit ī regula
In oībz ingraz sequatur re
gulam et ab ea temē nō de
clinēt a quoq; ubi subiūgit
bernardus ī libro de dispensa
tōe et p'cepto ergo nec ab
abbate scilicet deinet' a sanc
ta regula **Sed** quid **Audi**
itū regulā **Abbas** cū t'ore
dei et obseruatōe s're regule
oīa faciet **Item** habet' sic
p'cipue ut p'ntem regulā ī
oībz conseruet **Kursū** ostē
sū est q' monachus non p't
h're n̄ necessaria et q' illa n'cia
debent eē cōia **Quē** ergo pam
pli' ostendendū est de paup'ta
te qualiter monachus d'z ingredi
et manē et p'p' hoc assumo ca
plin de disciplina suscipiētoz
fr'm ubi de ingrediēte sic d'
hes si quas habz erogat pā
peribz aut frā solempm lega
tōe conferat monasterio māt
sibi reseruās ex oībz h' est for
ma q' monach' nō recipiat
n̄ oībz abrenūciat et totalit'
sibi nichil reseruet et ergo
intelligitur q' post renūcia

nonē d; sic pmanē ne forte
deus ei inpperet dicens **Hic**
homo cepit edificare et nō po
tuit consummare **Et** apocā
Caritate tuā pmiā reliquisti
et q̄ hoc abrenūciā^o sit in
telligenda de p̄nti et futu
ro patz p̄ r̄gulā ubi statim
subiūgi q̄ si alit̄ fecerit sci
at se deo eē dāpnandū q̄
irrid; qz hoc est deū irridē
vouē et non reddē **Item**
p; per b̄t̄m **Bernādu** **U**
bro de dispensatiōe et p̄cepto
ubi tractat de hac materia
Sed cur n̄ra professio hanc
p̄rogatiāz merueit q̄ ap
pellatur s̄dm̄ bap^{na} **Et** di
cit pro r̄ōe **Estimo** **I**quit
q̄d̄ p̄t̄ p̄f̄am̄ abrenūciā
onem s; per quā hō mun
to morit̄ et denuo r̄gene
rat̄ **Sed** rogo quō illa eēt
p̄f̄a abrenūciā^o qua quis
dimittēt p̄ntia et r̄serua
ret futūa: uel it̄m̄ r̄sumēe
ea que p̄r̄ dimisit **Sed** s̄t̄
aliqui q̄ dāpnabilis dicit̄
et contra formam regule
q̄ monach^o potit̄ h̄rē censū
uel pecuniam et ad hoc in
probandū satis iam d̄m̄
est q̄ oib; d; abrenūciā^o et
illa abrenūciatiōe pmanē
Item sine dubio ille census
ueniēt contra formam r̄gle

et ergo assumo illū locū r̄gle
quē illi pro se allegant ut ex
p̄rens allegatiōib; eos cōm
tam **Est** ergo quoddā capl;
r̄gule s̄c̄i b̄nd̄i q̄d̄ tractat de
filiis nobiliū q̄lit̄ suscipiant̄
et dicit illud caplin **Parēn**
tes sic p̄mittant subiuuādo
q̄ nūq̄ pro se neq; p̄ suscep
tam p̄sonā neq; quolib; mō
ei aliquā aliquā dent ul' tri
buāt occasionē h̄ndi **Sed** si
hoc p̄ntes face^o noluerit mō
steio donacionē faciāt r̄ser
uato sibi si ita voluerit usu
fructuario s; t̄pib; vite sue y
tentes **Audi** quale iuramē
tū d̄nt prestare parētes pu
ei q̄ p̄ se nō est p̄docus oīa
dimittē **Sed** aliq̄ seculares
iferūt oppositū cū anama
et saphira ex tertū r̄gule
et dicit q̄ p̄uē p̄t̄ fieri pro
uisio ul' r̄seruatio et hoc ex
illo q̄d̄ iam d̄m̄ ē r̄seruan
tes sibi usu fructuario estimā
tes q̄ illud pronome sibi ē
feāt̄ ad p̄uē cū tanē se
c̄idū verū intellān̄ r̄feratur
ad parētes ut iā oīdā di
co ergo falsum ē p̄uē pos
se prouidei qz tal̄ p̄uisio ā
r̄seruatio ā eēt p̄r̄iū aut
periculiū sed q̄q̄t illoz fuerit

non licebit Item regula li' di
 cit que attestante beato greg'
 est discretionē plena ergo nō
 sibi nec contraria Sed si punit
 tat tlem prouisionē utiq' con
 trariaret sibi q' sup'ius
 dān ē oīa dnt ēē cōia Item
 nichil d'z habē' p'riū neq' ta
 bulam neq' g'huū ac ergo etiā
 nec talem prouisionē. itē nō
 d'z oīa resignatē sicut dic
 tū ē licet si quas r' Cūo ergo
 oīa resignat' qui talē p'uisioē
 expectat' h'cē g' illa itentioē
 q' adultus oīa resignat nec ul
 li d'z prouidei q' i'gredi' p'uer
 et pro quo parentes iurāt d'z
 q' nūq' velint s' d'cē q' utiq'
 discretio nō ēēt ubi diu'sitas
 mox infirmet. ubi ille q' ad
 ultus infuit nichil haberet.
 et ille q' puer infuit aliq' ha
 bēt spenatit' ut regula eos e
 qualit' artissime liget Item
 oīdo hoc alit' ut p'missi ex
 p'nti caplo q' p'ued nō d'z tali
 t' prouidei q' parētes tenent
 iurāt q' nūq' velint sibi aliq'
 d'cē Si nūq' ergo nec de p'nti
 nec de futūo Item addit' ali
 qu' q' ē confirmat' p'cedentis
 Item d'c' h'c nec quolibet mō
 i quo oīe modus excluditur
 i quo p'ued possint aliq' t'cē
 per legationē r'seruacionē

prouisionē ul' p' quēcumq'
 modū iuenibilem Item h'c
 dicit' occasione habendi q'
 hoc utiq' ēēt aīo et occasio
 ne hūdi itē ponit' h'c ut o
 nis via obstruatur p' quā
 possit puer peire q' absit s'
 em ponitur i' p'fato caplo
 sed beatus b'ctōris nō timz
 peiculū i' nō hūdo g' in re
 habendo q' hō iur' oīa re
 signatē et excludit' iā maī
 feste q' illud pronomē sibi
 non r'fertur ad puerū sed
 ad parentes q' puer debz
 suscipi pure p'p' deū et sū
 p'prio et sine prouisione
 sibi frā ul' facienda Sed si
 parentes volūt aliquid da
 re pro mercede dent ipi
 mōstēo et si forte sunt bo
 na imobilia tūc parentes
 si ita voluerit p'nt sibi re
 seruacē vsu frūctūo illozū
 bonoz t'pibz vite sue Est
 g' sūa p'riū s'ribentium
 regulas mōchales q' mch'
 habeat mōchus ut p'riū s'
 oīa de licēti et n' natā et de
 cōi bono ut r'spiciat ad oēs
 q' q' habz et si nō ē cōmūe
 est utiq' p'riū Cū g' mōch'
 n' d'z h'cē n' natā et h' non
 p't h'cē p' se q' si adult' in

trauit oia resignauit. si puer.
tunc parentes ei⁹ iurauerunt
q^o nunq^{uam} uelint sibi aliq^{uod} tunc
salis pro se solo ut p^{ro}u ha
bendi. Videt^{ur} q^{uod} p^{ri}mo natu^m
est q^{uod} h^{ic} oia prelatus sibi n^{on} s^{er}
tret q^{uod} monachus q^{uod} p^{ri}mu^m
p^{re}mi dimisit. s. carnalem q^{uod}
n^{on}alem et s^{ed} elegit. s. sp^{iritu}al^{em}
lem ip^{su}m abbe^m et ille rece
pit eu^m in filiu^m. Ille ergo p^{re}
tendet filio p^{ro}uide q^{uod} admo
du^m debuisset p^{ri}mu^m p^{re} n^{on}alis
a fornicari et n^{on}to fornicari q^{uod} pl^{ur}
est sibi fili⁹ ille p^{ro}pter q^{uod} p^{ri}mu^m
erat p^{re} n^{on}alis ex eo q^{uod} cognat^{us}
sp^{iritu}al^{is} sic sibi iungit p^{er}sonas ut
ex nullis faciat unu^m corpus q^{uod}
cognatio n^{on}alis n^{on} facit. It^{em}
ex alio q^{uod} multo pl^{ur} est sollicit^{us}
circa ip^{su}m q^{uod} p^{ri}mu^m est p^{re} n^{on}alis. Et
p^{ri}ncipaliter et an^{te} oia ip^{se} est p^{re}
latus aie sue. p^{ri}mo et aia ip^{su}m
si^{cut} mo^{chi} est f^{ra}tra aia ip^{su}m p^{re}lati
ita ut etia^m p^{ro} ip^{so} dampnet^{ur} si
miⁿⁱ curiose tra^{ctat} ea se habue
rit. In r^{egula} h^{ic}em^{us} q^{uod} regu
r^{um}. Qui defugit de manib^{us}
u^{ost}ris est aia est p^{ro} eo. It^{em} Ge
Sanguine ei⁹ de man^u tua re
q^uira. Sicut ei⁹ p^{re} n^{on}alis s^{ub}st^{it}us
hoc q^{uod} sibi tunc pro uirtu^e et
amitu^m et occasione h^{ic} con
pulsus cepit furari et si con

tingit eu^m suspendi p^{ro} illi⁹ filii
reus est tunc et suspendi de
negligentia hoc enueat q^{uod}
talis eff^{ectus} ex tali negligenti
tunc ex causa processit du
em sp^{iritu}al^{em} p^{ro} si suo filio mo
cho subiret n^{on} p^{ro} idiscre
tion^e et ip^{se} ceciderit iⁿ p^{re}ie
tatis tunc et ex hoc dampne
tur certe p^{ro} ille sp^{iritu}al^{is} et ar
n^{on}is mo^{chi} et dampnatioⁿis reus
habet. **¶** r^{um}. Qui scada
luzauit unu^m de pusill^{is} istis r^{um}
q^{uod} s^{ed}in r^{egula} u^{bi} b^und^{um} q^{uod}
q^{uod} a discipul^o delinquit red^u
dat iⁿ caput n^{igri} sp^{iritu}al^{is} si neg
ligens iⁿuenit ul^l ubi dedit
occasione. It^{em} d^{icitur} iⁿ r^{egula} d^{icitur}
at p^{ro}cto abbas o^{mn}i^{um} fr^{at}ru^m
aia^m iⁿ nouissimo die sue aie
addendas agit^{ur} quo ad p^{ri}
cipale d^{icitur} ih^{esu}s saluator^{is} n^{ost}ri
qui forma^m et exempl^{um} d^{edit}
o^{mn}ib^{us} prelatis p^{ro} doctrina^m et uita^m
sua^m una dixit d^{icitur} h^{ic} q^{uod}
oia reliquerunt p^{ro} eu^m. Qui
dimisi uos s^uo sacculo. iⁿ pe
ra nunq^{uam} aliquid defuit uo
b^{us}. Et r^{id}erit d^{icitur} h^{ic} ergo
p^{re}latus d^{icitur} est dispensator
reru^m ut vnicuiq^{ue} ex h^{is} que
hab^{et} tribuat q^{uod} t^{em}p^{or}e ei⁹ op^{er}est
In r^{um} ih^{esu}s d^{icitur} n^{on}. **¶** Explicit d^{icitur}
M. h^{ic} de h^{ic} h^{ic} de p^{er}etans pul
ch^{er} valde et g^{ro}su^m ut uider^{et}